

JAARVERSLAG

2022

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
MOMENTEN VAN IMPACT	4
ONS WERK IN 2022	5
ACTIVITEITEN EN RESULTATEN	7
GRONDSTOFFENGEBRUIK	7
HERGEBRUIK	8
STATIEGELD	10
COMPLICATIES IN NEDERLAND	10
MEESTRIBBELEN IN BELGIË	11
EERLIJK EN INCLUSIEF BELEID	12
WEEFFOUTEN IN MILIEUBELEID	13
PRODUCENTENVERANTWOORDELIJKHEID	14
SIGARETTENFILTERS	14
EUROPEES BELEID	15
TEXTIEL	16
PLASTIC	17
AFVAL EXPORT	18
ORGANISATIE	19
DIRECTIE EN BESTUUR	19
RAAD VAN BESTUUR	19
BEDRIJFSVOERING	20
PERSONEEL	20
DUURZAAMHEID	20
ORGANISATIEONTWIKKELINGEN	20
DONATEURS	21
FINANCIËEL VERSLAG	22
FINANCIËEL JAAR 2022	22
FINANCIËEL RESULTAAT	22
BATEN EN LASTEN	22
FINANCIËLE SITUATIE	22
BEHEER VAN RESERVES EN FONDSSEN	22

VOORWOORD

Het is alweer 20 jaar geleden dat we Recycling Netwerk hebben opgericht. We vonden dat er wat gedaan moest worden aan de overconsumptie, aan de wegwerpmentaliteit en aan het falen van afval- en grondstoffenbeleid. En we gingen aan de slag.

Wereldwijd zaten we in 2002 op een grondstoffenverbruik van zo'n 55 miljard ton per jaar, bijna het dubbele van wat dertig jaar eerder was berekend door de Club van Rome. Wetenschappers en milieubeweging voorspelden toen dat we dertig jaar later weer zo'n verdubbeling zouden zien. Het werd alarmisme genoemd. Maar met de neoliberale wind in de zeilen bleek de 100 miljard ton al in 2019 te zijn gepasseerd en zitten we nu niet na dertig, maar al na twintig jaar op die verdubbeling.

Wij zijn niet zo alarmistisch, maar laten graag de -zorgwekkende- feiten spreken. Daarbij kijken we ook achter de cijfers. Naar het waar en naar het waarom. Zo zien we waar we als Recycling Netwerk Benelux onze aandacht op moeten richten. Ons doel betreft immers vooral het grondstoffenverbruik in Nederland en België en het Europees beleid daar achter. En onze statuten uit 2002 stellen daarbij niet het verbruik zelf centraal, maar de milieubelasting die erdoor wordt veroorzaakt.

Achter de cijfers van het wereldwijd zo sterk groeiende grondstoffenverbruik zit in de eerste plaats de enorme toename van de inzet van mineralen voor de bouw van infrastructuur in opkomende landen in Azië, Afrika en Zuid-Amerika. Dat tikt flink aan, want de helft van het wereldwijde grondstoffenverbruik (44 Gton) betreft mineralen.

In Europa (EU-27) was het mineralenverbruik in 2022 slechts een kleine 10% hoger dan in het jaar 2000. En in België en in Nederland was het mineralenverbruik in 2022 zelfs respectievelijk 15% en 52% lager dan in het jaar 2000. Daar tegenover zien we echter dat het verdere grondstofverbruik in Nederland en België niet of nauwelijks is afgenomen, ondanks alle mooi geformuleerde beleidsdoelstellingen. En juist daar zit vaak een relatief grote milieubelasting aan gekoppeld, bij metalen, bij biomassa, bij plastics ....

Niet voor niets legden we in de statuten van 20 jaar geleden al de focus op verpakkingsmaterialen. Veel verpakkingen leiden tot onnodige milieubelasting. En ze zijn als marketingtool ook een opvallende aanjager van overconsumptie.

In dit jaarverslag kunt u lezen hoe we op het gebied van verpakkingen ook in 2022 weer mooie stappen hebben kunnen zetten: van pilots met herbruikbare verpakkingen tot de achterhoedegevechten rond statiegeld. We zijn trots dat voor drankverpakkingen statiegeld steeds meer de norm wordt, ondanks alle dwarse lobby vanuit het bedrijfsleven. Hierbij blijkt statiegeld ook de dominosteen die we er altijd al in zagen: het wordt steeds normaler om bedrijven echt verantwoordelijk te houden voor de verpakkingen die zij op de markt zetten. In Nederland, in België en in de gehele EU .....

In 2022 waren we ook veel breder aan de slag met grondstoffen. U leest verderop over onze analyse van de tekortkomingen van producentenverantwoordelijkheid en andere weeffouten in het grondstoffenbeleid. Over onze activiteiten met onder andere sigarettenfilters, vervuilende plastics en textiel.

Al met al was 2022 voor Recycling Netwerk Benelux weer een mooi jaar om op terug te kijken. We nodigen u uit om met ons mee te kijken op de volgende pagina's.

Robbert van Duin, voorzitter

MOMENTEN VAN IMPACT

CIRCULAIRE NIEUWSBRIEF

We lanceren een tweejaarlijkse nieuwsbrief om Tweede Kamerleden goed geïnformeerd naar het Commissiedebat Circulaire Economie te laten gaan. We vatten kernachtig samen waar de inzet van de politiek nú nodig is.

STATIEGELD OP BLIKJES

De supermarkten proberen de statiegeldblikjes uit hun winkels te houden. Dit klantvriendelijk plan kan nooit voor voldoende retour zorgen. We dwingen het bedrijfsleven om hun verantwoordelijkheid te nemen.

MISSION REUSE EXPEDITION

Samen met de Plastic Soup Surfer trekken we van Brussel naar Amsterdam om van herbruikbaar de nieuwe norm te maken. We stoppen op verschillende plaatsen om het gesprek aan te gaan over de vervuilende wegwerpcultuur.

BRUSSELS WEEK OF ACTION

Milieuorganisaties uit heel Europa komen elk jaar samen om actie te voeren rond een specifiek beleidsdossier. Dit jaar staat in het teken van verpakkingen & hergebruik. RNB wordt gevolgd door Nederlandse journalisten.

ONS WERK IN 2022

Het is met evenveel trots als bescheidenheid dat we ons werkjaar samenvatten. Als team zijn we trots op de impact die we in 2022 hebben gemaakt. Tegelijkertijd beseffen we maar al te goed dat er nog gigantisch veel moet veranderen om tot een maatschappij te komen die de grenzen van onze planeet respecteert. Daarom blijven we druk zetten op het huidige systeem. De overconsumptie en ongelijke verdeling van grondstoffen moet bij de bron worden aangepakt.

Jaarlijks herinnert Earth Overshoot Day ons aan de schending van planetaire grenzen, maar ook aan de ongelijkheid in de wereld. De enorme welvaart in Nederland en België draagt bij aan de klimaatcrisis en het verlies aan biodiversiteit. Met dit destructief model brengen we niet alleen onszelf in gevaar, maar vooral ook toekomstige generaties en bewoners van het zuidelijk halfrond.

De milieuproblematiek moest de afgelopen jaren vaak wijken voor nieuws over de pandemie en de oorlog in Oekraïne. Maar in 2022 krijgen onze thema's opnieuw meer aandacht in de media en op de politieke agenda. Berichten over schaarste, ontplofte prijzen en stilvallende fabrieken laten zien hoe kwetsbaar de toegang tot grondstoffen is. Ook de stikstofcrisis onthulde de hoge natuur- en milieudruk die gepaard gaat met productie en afvalverwerking.

Grondstoffen

Met Recycling Network willen we het gesprek verschuiven van recycling naar systemen en acties die onze nood aan grondstoffen doen dalen. Met Het Groene Brein brengen we het [circulaire doelstellingsrapport](#) uit, over hoe de overheid kan inzetten op een beter circulair beleid en een lagere grondstoffenconsumptie. In ons [lobbywerk rond de nieuwe Europese verpakkingwet](#) ijveren we voor een verbod op overdreven zware verpakkingen en zo veel mogelijk hergebruik.

Het project [Mission Reuse](#) is opgezet om te laten zien dat de transitie naar herbruikbare verpakkingen niet alleen noodzakelijk is, maar ook haalbaar en aantrekkelijk. Om de alternatieven voor wegwerp zoveel mogelijk groeikansen te geven, werken we hiervoor samen met Enviu en Natuur & Milieu. In België gebruiken we het [Handboek Hergebruik](#) om een deelsysteem voor maaltijdverpakkingen op te zetten in Gent en Leuven: het Kombak project.

Afval en vervuiling

Recycling Network zet in op statiegeld om zwerfvuil te verminderen en de inzameling van verpakkingen te verbeteren. Maar om dat alleen al ingevoerd te krijgen op plastic flessen en blikjes, moeten we jarenlang campagne voeren. Zowel in België als Nederland blijven supermarkten, drankproducenten en sectororganisaties zich hardnekkig verzetten tegen een goed werkend en laagdrempelig systeem.

Eerlijk en inclusief beleid

Het is duidelijk dat ons log overheidsapparaat er niet in slaagt om snel te reageren op de meest prangende milieuproblemen. In 2022 lanceren we een project om de systemische fouten of 'weeffouten' in de besluitvorming aan te pakken. We doen dit samen met Transparency International, Natuur en Milieufederatie Noord-Holland en Corporate Europe Observatory.

De grondstoffentransitie wordt ook afgeremd door een deel van het bedrijfsleven. Fabrikanten verenigen zich in sectororganisaties of PRO's om te voldoen aan de wetgeving rond producentenverantwoordelijkheid. Maar door hun krachten te bundelen, slagen ze er ook in om strenge milieumaatregelen te vertragen of af te zwakken. Deze rem op het veranderingsproces moet eruit. Via een [onderzoek](#) brengen we de macht en politieke beïnvloeding van PRO's in kaart.

ACTIVITEITEN EN RESULTATEN

GRONDSTOFFENGEBRUIK

Grondstoffenconsumptie als graadmeter

Om de druk op onze kostbare grondstoffen te verlagen, zet RNB in op circulaire systemen en preventie. Door minder producten op de markt te brengen en er zuiniger mee om te springen, kunnen we het volledige productie- en consumptiesysteem verduurzamen. Onder de vlag van Het Groene Brein, schrijven we in 2022 samen met vooraanstaande Nederlandse academici een [voorstel voor circulaire doelstellingen](#).

De focus moet verschuiven van recycling naar een lagere grondstoffenconsumptie. (Foto Canva)

Hierin leggen we uit waarom grondstoffenconsumptie een betere graadmeter is van impact. Op dit moment worden er enkel recyclingdoelstellingen geformuleerd voor bijvoorbeeld verpakkingen, auto's of batterijen. Vaak zijn die doelstellingen laag en zijn de meetmethodes discutabel, maar los daarvan zeggen ze ook weinig over de vermeden milieu-impact.

Toekomstbestendige economie

Met circulaire doelstellingen kunnen we de focus verschuiven naar een lagere consumptie van grondstoffen. Dit kan bereikt worden door preventie (minder product op de markt), hergebruik (langer doen met producten) en recycling (nieuw materiaal vervangen met gerecycled materiaal). Door als overheid te sturen op circulaire doelstellingen kunnen we een hogere milieu-impact realiseren en lokken we bovendien investeringen in een toekomstbestendige economie. Dit rapport is ook aangeboden aan Frans Timmermans als input voor beter Europees circulair beleid.

Groenten en fruit

In opdracht van de Nederlandse overheid hebben we dit jaar ook onderzocht hoe de [verpakkingen bij groenten en fruit](#) verminderd kunnen worden. Het rapport besteedt vanuit systeemperspectief aandacht aan de voor- en nadelen van verpakkingen en bevat een afwegingskader voor het uitfaseren van plastic wegverpakkingen. Dit rapport leidde tot een stemming in de Tweede Kamer over een uitfaseringsplan.

Hoe verlossen we onze groenten en fruit van alle plastic folie? (Foto Canva)

HERGEBRUIK

Mission Reuse

Met Mission Reuse streven we al jaren om de switch van wegwerp naar hergebruik te versnellen. In 2022 introduceren we [herbruikbare bekervan op universiteiten](#) en experimenteren we op [festivals met herbruikbaar servies](#). Daarnaast onderzoeken we hoe we herbruikbare verpakkingen zo efficiënt mogelijk kunnen [afwassen op grote schaal](#). Al deze kennis en ervaring delen we binnen ons sterk Europees netwerk en helpen ons om gefundeerde beleidsaanbevelingen te formuleren. De praktijkervaring zorgt er ook voor dat we een sterk weerwoord kunnen formuleren tegenover partijen die de haalbaarheid van hergebruik in twijfel trekken.

Samen met de Gemeente Leiden ondersteunen we ondernemers in hun transitie van wegwerp naar herbruikbare bekervan. (Foto Emmy)

De impact van e-commerce

Ons transitieprogramma focust niet enkel op horeca, maar ook op e-commerce verpakkingen. We publiceren een [studie](#) die de impact van de pakjessector in kaart brengt. In Nederland valt er elk jaar [98 miljoen kilo plastic, karton en papier](#) door de bus. De onderzoeksresultaten brengen het debat op gang en zorgen voor [een aangenomen motie](#) in de Tweede Kamer. We gaan er ook concreet mee aan de slag: er wordt een pilot opgezet met [webshops](#) die verschillende retoursystemen uittesten en samen met de brancheorganisatie Thuiswinkel starten we een sectorbreed proces naar hergebruik.

Weinig ambitie, veel achterpoortjes

In maart 2022 wordt de Nederlandse ministeriële regeling voor wegwerpplastics gepubliceerd. Recycling Network vindt de wetgeving [onvoldoende dwingend](#) en roept op om de achterpoortjes te sluiten. In de strijd tegen plasticvervuiling scoren België en Nederland maar [middelmatig tegenover de rest van Europa](#). De Nederlandse overheid vraagt aan Europa om strenge wetgeving op te leggen, maar zou ook zelf wat meer actie kunnen nemen. [Wat je zelf niet bereid bent te doen, gaat Europa niet voor je oplossen.](#)

Kombak voor Gent en Leuven

In Gent en Leuven zetten we Kombak in de steigers, een project met herbruikbaar cateringmateriaal voor afhaal- en bezorgmaaltijden. We onderzoeken in beide studentensteden wat een gebruiksvriendelijk alternatief kan zijn voor vervuilende wegwerpbakjes. We werken hiervoor samen met de Stad Leuven en de Gentse afvalintercommunale Ivago. Het project maakt deel uit van de Green Deal Anders Verpakt van de Vlaamse Overheid en de resultaten worden gedeeld binnen het Europese [Reuse Vanguard Project \(RSVP\)](#). De RSVP projecten in 5 verschillende landen worden gebruikt als basis om een blauwdruk te ontwikkelen voor hergebruik in Europa.

De Plastic Soup Surfer stopt in Gent voor een ontmoeting met Eurocomissaris Timmermans, Gentse en Vlaamse beleidsmakers en lokale impactondernemers. (Foto Emmy)

Plastic Soup Surfer

In 2022 zetten we een grote campagne op met [de Plastic Soup Surfer](#). Hij surft van Brussel naar Amsterdam om meer aandacht te eisen voor herbruikbare oplossingen. Onderweg ontmoeten we tal van geëngageerde burgers, journalisten en beleidsmakers. De afstand tussen de twee hoofdsteden is even lang als een rijtje met de 5 miljoen wegwerpbekers die Nederland elke ochtend verspilt.

We Choose Reuse

Uit ons onderzoek blijkt dat de consument [herbruikbare verpakkingen verkiest boven wegwerp](#). Maar in veel situaties is wegwerp nog steeds de enige optie. Daarom vragen we burgers om onze oproep voor meer hergebruik te steunen. Samen met onze partners verzamelen we meer dan 100.000 handtekeningen voor [We Choose Reuse](#). Ze worden bij de Europese Commissie neergelegd tijdens de Brussels Week of Action.

We Choose Reuse campagne tijdens de Brussels week of Action. (Foto Emmy)

STATIEGELD

COMPLICATIES IN NEDERLAND

Nederland kiest voor statiegeld. Vanaf 1 juli 2021 zit er statiegeld op plastic flesjes en vanaf eind 2022 ook op blikjes. Maar de feestvreugde wordt verpest door allerlei onnodige complicaties. De wetgeving zit slecht in elkaar en het bedrijfsleven blijft naar achterpoortjes zoeken. Het is al snel duidelijk: we hebben een slag gewonnen, maar nog niet de oorlog.

Nood aan politieke bijsturing

De invoering van statiegeld zorgt in Nederland voor [een sterke daling in het zwerfvuil](#), maar de impact is lager dan verwacht. Recycling Netwerk roept op tot politieke bijsturing: een hoger statiegeldbedrag, een terugnameplicht voor alle verkooppunten en een uitbreiding naar sappen. Ook in 2022 moeten we dus blijven campagne voeren. Mèt succes, maar het zijn zure overwinningen. Want de problemen zijn geen opstartperikelen, maar het logisch gevolg van slecht geformuleerde wetgeving en bedrijven die weigeren om hun verantwoordelijkheid op te nemen.

Allemaal sappen

Zo is statiegeld enkel verplicht op water en frisdrank in plastic flessen, zuivelranken en sappen worden uitgesloten. Recycling Netwerk waarschuwt vanaf het begin dat dit tot verwarring en misbruik zal leiden. Eind 2021 staan de winkelrekken vol vruchtenlimonades en vitaminedrinks zonder statiegeld. Technisch gezien zijn het frisdranken, maar ze vermommen zich als sappen. We dienen een handhavingsverzoek in bij de Inspectie Leefmilieu en Transport (ILT) en in januari 2022 krijgen we gelijk. Ook op deze drankflessen komt er statiegeld. Kort daarna kondigt Statiegeld Nederland aan dat flessen met 100% sap, ondanks de wettelijke uitzondering, ook welkom zijn in het statiegeldsysteem.

Het verzet van de supermarkten

Vervolgens probeert het bedrijfsleven de retour van statiegeldblikjes uit de supermarkten te houden. Ze lanceren via de Stichting Afvalfonds Verpakkingen een plan om hun verantwoordelijkheid voor inzameling af te wentelen. Het gaat om een zoveelste verdragingsmanoeuvre, maar de overheid grijpt niet in. Recycling Netwerk geeft onderzoeksbureau Eunomia de opdracht om de haalbaarheid van het plan te onderzoeken. Eunomia [concludeert](#) dat veel blikjes verloren zullen gaan. Zowel de deadline als de doelstelling van 90 % retour komt in het gedrang.

Het bedrijfsleven probeert de retour van het statiegeldblikjes uit de supermarkten te houden. RNB komt in actie tegen het klantvriendelijk plan.

Bondgenoten vinden

We zoeken bondgenoten om het plan afgekeurd te krijgen. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) start een eigen onderzoek en komt ook tot de conclusie dat het bedrijfsplan onwenselijk en onhaalbaar is. [Ekoplaza en Marqt](#) verkondigen dat zij wel statiegeldblikjes willen inzamelen en roepen andere supermarkten op om hun voorbeeld te volgen. Ten slotte organiseert de Tweede Kamer een hoorzitting waarbij het bedrijfsleven het plan moet komen verdedigen. [Eén dag voor de hoorzitting](#) verkondigen de supermarkten dat ze toch blikjes zullen inzamelen.

Drie maanden vertraging

Maar de regering volgt de verdere uitrol niet strak genoeg op. Het Afvalfonds kondigt aan dat het statiegeldsysteem voor blikjes pas op 1 april 2023 klaar zal zijn, drie maanden na de wettelijke invoerdatum. Samen met de Plastic Soup Foundation, Greenpeace Nederland, Natuur & Milieu, Plastic Soup Surfer, en Stichting de Noordzee roept Recycling Network op om de vertraging niet toe te staan en de statiegeldwet aan te scherpen.

MEESTRIBBELEN IN BELGIË

In België is er nog steeds geen statiegeld op blikjes en plastic flessen. Ondanks stijgende zwerfvuificijfers, slagen de supermarkten er al jaren in om de invoering tegen te houden. In 2022 stelt het bedrijfsleven voor om pilotprojecten op te zetten met digitaal statiegeld. Recycling Network stelt zich vragen bij [de toegankelijkheid en haalbaarheid van het digitaal systeem](#). We vinden het ook niet correct dat deze app de verantwoordelijkheid vooral bij de steden en gemeenten legt.

Populaire maatregel

Er is meer dan voldoende draagvlak in België om de maatregel in te voeren. [Drie op 4 Belgen](#) wil statiegeld op blikjes en flesjes. Intussen zijn meer dan 60 procent van de Belgische steden en gemeenten partner van de [Statiegeldalliantie](#). Samen met honderden andere organisaties en bedrijven onderschrijft

Meer dan 60 procent van de Belgische steden en gemeenten hebben zich aangesloten bij de Statiegeldalliantie.

ven ze de eis om statiegeld zo snel mogelijk in te voeren. De maatregel staat ook al sinds 2019 in het Brusselse én Waalse regeerakkoord.

Op de politieke agenda krijgen

In 2022 slagen we erin om het statiegeld-dossier in de 3 regio's hoog op de politieke agenda te krijgen. We dragen bij aan parlementaire hoorzittingen en publieke debatten in de commissies. We nemen Waalse milieu-ambtenaren mee [naar Nederland](#) om ze te laten zien hoe statiegeld kan werken. We zetten ook in op persacties en worden betrokken bij een grote [reportage](#) op RTBF. Door alle media-aandacht worden politici gedwongen om te reageren op de stijgende zwerfvuilecijfers. Eind 2022 noemt Vlaams Minister Zuhal de invoering van statiegeld onvermijdelijk. Ze belooft een systeem klaar te hebben in 2025.

EERLIJK EN INCLUSIEF BELEID

We hebben als organisatie veel ervaring met beleidsprocessen - op regionaal, nationaal en Europees niveau. Het manoeuvreren in beleidsprocessen is als milieuorganisatie niet eenvoudig. De ervaring leert dat de partij met de grootste portemonnee en het grootste budget toch vaak gemakkelijker een voet tussen de deur krijgt.

We laten ons niet afschrikken: we organiseren campagnes, doen onderzoeken, schrijven opiniestukken, mailen, bellen, Twitteren...alles om het milieubeleid zo ambitieus mogelijk in te richten. Toch knaagt er na al die jaren iets: waarom voelt het toch altijd alsof we tegen de berg oplopen terwijl anderen permanent op de top van die berg lijken te zitten? Hoe zitten die beleidssystemen eigenlijk in elkaar? Hoe komt het bedrijfsleven aan zoveel macht en invloed? Krijgt iedereen wel een gelijke stem?

Een democratisch speelveld

We besloten om onze gedachten om te zetten in acties. Met twee afzonderlijke projecten stellen we de fundering van de spreekwoordelijke berg ter discussie. Het doel? Een democratisch speelveld met eerlijk en ambitieus milieubeleid tot gevolg.

*Hoe zorgen we ervoor dat onze stem gehoord wordt in de besluitvorming over milieuproblemen?
(Foto Canva)*

WEEFFOUTEN IN MILIEUBELEID

Samen met Milieufederatie Noord-Holland en anti-corruptie organisaties Transparency International Nederland en Corporate European Observatory gaan we aan de slag met de systemische fouten, oftewel ‘weeffouten’, in de besluitvorming over milieuproblemen.

De vragen die we ons stellen in het weeffouten project:

- Waar en met wie worden besluiten genomen over milieuproblemen?
- Welke gebruiken en ongeschreven regels spelen mee?
- Hoe kunnen externe stakeholders input geven, en hebben al deze partijen gelijke toegang tot het beslissingsproces?
- Wie bepaalt het ambitieniveau van milieubeleid en hoe?
- Hoe transparant is dit besluitvormingsproces?
- Hoe wordt wetenschap meegenomen?
- Wat gebeurt er wanneer milieubeleid niet goed wordt uitgevoerd?

We starten in 2022 met onderzoek en inventarisatie. Op basis van onze rijke ervaring met milieubeleid en besluitvorming, kunnen we al behoorlijk wat weeffouten identificeren. We stellen een objectieve lijst samen om vervolgens de dialoog aan te gaan met betrokken stakeholders, andere NGO's, ambtenaren, politici, wetenschappers, journalisten en de bredere maatschappij. Voor elke weeffout willen we oplossingen aanreiken die voor sneller en beter milieubeleid kunnen zorgen.

PRODUCENTENVERANTWOORDELIJKHEID

Voor een toenemend aantal producten bestaat er uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV). Het idee is dat producenten verantwoordelijk worden gemaakt voor een groot deel van de levenscyclus van hun product, inclusief de afvalfase. Er wordt door politici veel hoop gevestigd op de positieve impact van UPV-systemen.

Milieubeleid afremmen

Maar uit onderzoek blijkt dat de systemen zorgen voor [een toename van \(ingezameld\) afval](#). Daarnaast is er een andere zorgwekkende ontwikkeling: de producentenorganisaties (PRO) die voor de UPV-wetgeving worden opgericht gaan vaak op een problematische manier te werk. Ze lobbyen tegen aanvullend milieubeleid, kunnen niet ter verantwoording worden geroepen bij niet gehaalde doelstellingen en zetten veel stakeholders in de productketen buitenspel.

UPV kan gezien worden als een specifiek voorbeeld van weeffouten in het milieubeleid: door de wijze waarop beleid is opgezet, komt het milieubelang in het geding.

Inventarisatie en beleidsbeïnvloeding

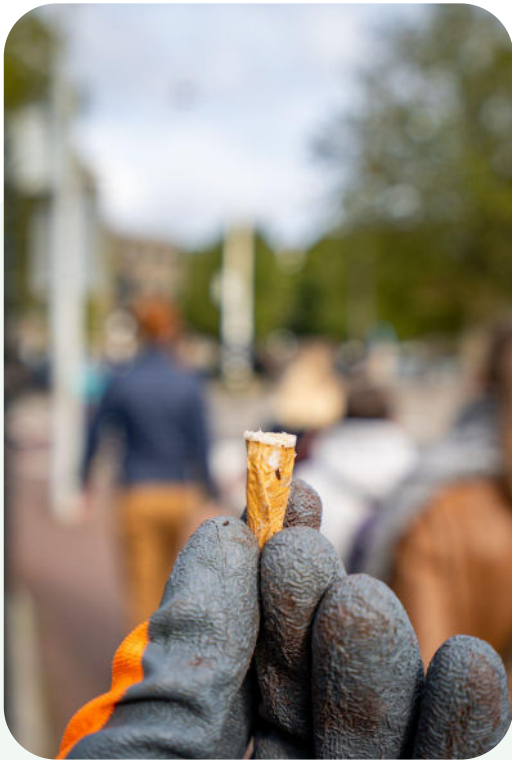
In 2022 bestond het UPV-project uit twee onderdelen: probleeminventarisatie en beleidsbeïnvloeding. We hebben gesprekken gevoerd met stakeholders en literatuuronderzoek gedaan. We zijn ook begonnen met het schrijven van een probleemanalyse. Zowel op Europees als op nationaal niveau gebeurde er veel rondom UPV. We hebben coalities gesloten met andere milieuorganisaties en de problematiek kunnen agenderen bij de Tweede Kamer en de Europese Commissie.

Bij de ontwikkeling van een nieuw UPV-systeem voor textiel in Nederland konden we van bij het begin de falende governance aankaarten. (Foto Canva)

SIGARETTENFILTERS

Sigarettenfilters zijn in aantal de [grootste vorm van plasticvervuiling](#) wereldwijd. Weggegooide filters lekken enorm veel giftige stoffen in onze leefomgeving. Daarnaast bieden ze rokers een vals gevoel van veiligheid: roken met filter is zelfs [schadelijker](#) dan zonder.

In meer dan 10 landen deden duizenden vrijwilligers mee met de Plastic Peuk Meuk.

(Foto Karl)

Het Plastic Peuken Collectief

RNB is een belangrijke trekker van het [Plastic Peuken Collectief](#). We lobbyen voor een verbod op plastic sigarettenfilters, 70% reductie van peuken in het zwerfvuil en een realistische opruimkost per peuk voor de tabaksfabrikanten. De campagne leidt in 2022 tot twee succesvolle [moties](#) in de Tweede Kamer. Daarna bestelt Staatssecretaris Vivianne Heijnen [een onderzoek naar de juridische en technische haalbaarheid](#) om de eisen van het Plastic Peuken Collectief in te willigen. Voor het eerst wordt de verantwoordelijkheid voor het probleem niet bij de rokers gelegd, maar bij de fabrikant en het product.

Plastic PeukMeuk

We organiseren voor de vierde keer een [peuken cleanup](#) actie. Meer dan 10 landen en duizenden vrijwilligers doen mee. In alle uithoeken van Nederland worden sigarettenpeuken van de grond geraapt. De Plastic Peuk Meuk 2022 verzamelt in Nederland een half miljoen filters op amper drie uur tijd. Het is slechts een fractie van de miljarden sigarettenfilters die jaarlijks op straat en in het milieu belanden.

Milieueffecten van tabak

We werken voor het filterverbod ook samen met gezondheidsorganisaties. RNB is mede-coördinator van de werkgroep tabak & milieu van de Gezondheidsfondsen voor Rookvrij en de artsenfederatie KNMG. De Wereld Niet-Roken Dag van de Wereldgezondheidsorganisatie staat dit jaar in het teken van de milieueffecten van tabak. RNB is gastspreker op een [webinar](#) van Trimbos en de Nederlandse GGZ.

EUROPEES BELEID

Europees beleid is sturend voor wat er in de lidstaten moet gebeuren. Nationale overheden moeten voor milieubeleid de bepalingen volgen die vanuit Europa opgelegd worden. Daarom is het belangrijk dat we als milieuorganisatie goed op de hoogte zijn van wat er op Europees niveau besproken en besloten wordt. Het is het meest logische niveau voor meerdere van onze dossiers: als we het in Europa goed geregeld krijgen, dan geldt het niet enkel voor Nederland, maar gelijk voor alle lidstaten.

In 2022 nemen we voor verschillende beleidsdossiers actie: we gaan naar Brussel en spreken af met beleidsmakers, schrijven position papers, dringen via Nederlandse beleidsmakers door op Europees niveau en vormen Europese coalities. Samen sta je ten slotte sterker.

Waste Framework Directive

Met Zero Waste Europe (ZWE) richten we een Taskforce op rond de revisie van de Waste Framework Directive (WFD). In deze Taskforce wordt voor de leden van ZWE op regelmatige basis (ongeveer eens per maand) een update gegeven over het revisieproces en de verschillende manieren en momenten waarop input geleverd kan worden. We schrijven een gezamenlijke [position paper](#) en dienen die in als reactie op de digitale consultatie. Eind 2022 moeten we de Taskforce tijdelijk pauzeren omdat we

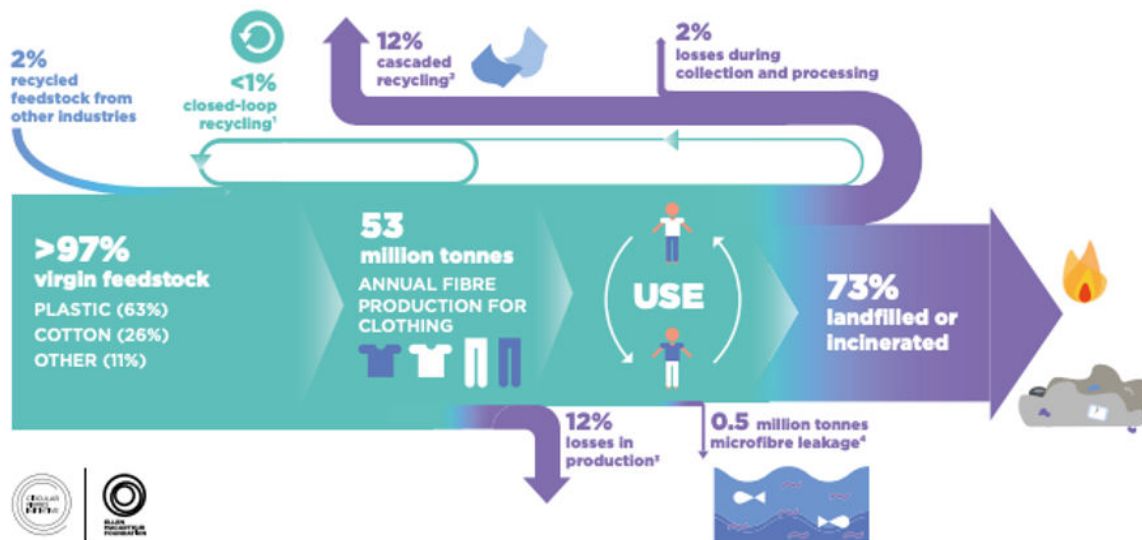
wachten op een voorstel van de Europese Commissie.

Packaging and Packaging Waste Directive

De Europese Commissie werkt ook aan een andere belangrijke revisie: de Packaging and Packaging Waste Directive (PPWD), in Nederland vastgelegd in het [Besluit Beheer Verpakkingen](#). Het ziet er veelbelovend uit: de totale hoeveelheid verpakkingsafval moet omlaag en voor het eerst worden doelstellingen geïntroduceerd voor hergebruik. In 2023 zullen we er vooral voor moeten zorgen dat het ambitieniveau behouden blijft.

TEXTIEL

Begin 2022 leveren we input voor [het nieuwste UPV systeem rond textiel](#). De textielindustrie is een van de meest vervuilende ter wereld, de regulering is dus hoog nodig. Niet alleen de CO2 uitstoot is enorm, ook het [land- en waterverbruik](#) is zeer problematisch. De invoering van producentenverantwoordelijkheid is dan ook een goede stap. Toch kijken we met een kritisch oog naar het conceptbeleid.

- 1 Recycling of clothing into the same or similar quality applications
- 2 Recycling of clothing into other, lower-value applications such as insulation material, wiping cloths, or mattress stuffing
- 3 Includes factory offcuts and overstock liquidation
- 4 Plastic microfibres shed through the washing of all textiles released into the ocean

Materiaalstromen voor textiel in 2015 (Circular Fibres Initiative analysis)

Ambitieniveau

Het is onduidelijk hoe de overheid het ambitieniveau voor de textielsector bepaalt en hoe het voorliggende voorstel de impact van de textielindustrie gaat verminderen. Zonder duidelijke stip op de horizon blijft het plan voor de toekomst ook vaag. Het is van groot belang dat de Nederlandse overheid grondstoffenreductie als uitgangspunt neemt bij het ontwerpen van milieuregelgeving. Alleen door verregaande grondstoffenreductie kunnen we de impact van verschillende industrieën op het milieu en het klimaat terugdringen.

Rol van producentenorganisaties

Bij de UPV voor textiel nemen we onze ervaring met andere UPV-systemen mee. Maar de lessen die wij trekken uit de werking van bestaande systemen, worden door de Nederlandse overheid niet mee-

genomen. Gaan we voor textiel nog een producentenorganisatie in het leven roepen die de targets niet haalt en stakeholders buiten spel zet? Zo ziet het er nu jammer genoeg wel naar uit.

Stop met fast-fashion

Wat echt werkt om de grondstoffenconsumptie te verminderen? Minder produceren! Maar de basis van de problemen met de modewereld (tientallen collecties per jaar, kwaliteit die achteruit gaat, continu nieuwe fashion trends, toename van [fossil fashion](#)) worden buiten beschouwing gelaten in het voorstel. Wat we nodig hebben zijn preventiedoelstellingen: de productie van textiel moet omlaag, de kwaliteit omhoog. Hier laat de overheid steken vallen.

We richten onze blik op Europa: met de [revisie](#) van het Waste Framework Directive wordt de UPV voor textiel hopelijk verplicht. Kunnen we dan misschien ook rekenen op preventiedoelstellingen? De tijd zal het leren.

PLASTIC

Plasticvervuiling wordt internationaal erkend als een van 's werelds grootste milieuproblemen. Desondanks kwam het woord 'plastic' niet één keer voor in het Nederlands regeerakkoord. In januari schrijven we samen met vijf andere NGO's een [brief aan Vivianne Heijnen](#), de kersverse staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat. De boodschap: grootschalige plasticproductie en -consumptie passen niet in een gezonde en circulaire economie. Het beleid is nog teveel gericht op recycling en vrijwillige initiatieven, wat ontoereikend is in het reduceren van plasticproductie, -consumptie en -vervuiling.

Energieverslindende sector

De productie van plastic slurpt bijna de helft van het industrieel gasverbruik in Nederland op, blijkt uit een alarmerend rapport van Break Free From Plastic en CIEL. Wij raden aan om [de energie-intensieve plastic productie af te bouwen](#) en zo ook de energie-onafhankelijkheid van Europa te bevorderen.

Verbod op microplastics

Plastic is veel te goedkoop, wat zorgt voor overproductie en onnodige verpakkingen. Het is een veelgebruikt maar gevaarlijk materiaal dat als zwerfvuil traag afbreekt en verkrumelt in giftige microplas-

Europese Commissie wil verbod op producten met toegevoegde microplastics (bron ?)

tics. Europa wil een verbod op ‘intentioneel toegevoegde microplastics’. Maar de transitieperiodes (de tijd die bedrijven krijgen om de microplastics uit hun producten te verwijderen) zijn veel te lang. [Met Recycling Network willen we dit proces versnellen](#). We schrijven brieven en artikelen en lobbyen bij kamerleden en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om ervoor te zorgen dat Nederland een ambitieuze positie inneemt binnen Europa.

Weg met wegwerp

We inspireren een [motie](#) in de Tweede Kamer die de regering verzoekt om een inventarisatie te maken van de plastic producten die we dit kalenderjaar nog kunnen verbieden of vervangen door een herbruikbaar alternatief. Staatssecretaris Heijnen raadde de motie af omdat realisatie niet haalbaar zou zijn. Maar een eigen [inventarisatie](#) van Recycling Network laat zien dat er heel wat overbodige verpakkingen zijn die we snel zouden kunnen schrappen.

Voorlopersrol

Nederland heeft de wens om binnen Europa een [voorlopersrol](#) in te nemen op het vlak van circulaire economie. Ook het bedrijfsleven heeft in het [Plastic Pact](#) beloofd om het plasticgebruik met 20% terug te dringen tegen 2025. Recycling Network schrijft een [motie](#) die wordt aangenomen om ‘ondernemers (te) stimuleren zo min mogelijk gebruik te maken van de uitzondering op de regeling voor wegwerpplastic’. De praktijk moet nog uitwijzen hoe het ministerie hier in de praktijk voor gaat zorgen.

AFVAL EXPORT

Samen met andere Europese milieuorganisaties strijden we [al jaren](#) voor een verbod op het verschepen van plastic afval. Europa exporteert grote hoeveelheden afval naar andere werelddelen: [32.7 miljoen ton](#) in 2020. Specifiek voor plastic afval ging het in 2021 om [1.135 miljoen kilo](#). Exorbitante hoeveelheden die niet dalen, maar [blijven stijgen](#).

Het verschepen van plastic afval uit rijke Europese landen naar minder welvarende landen heeft verstrekkende gevolgen voor de lokale bevolking. De impact op het milieu en de gezondheid [is enorm](#). Daarom moet hier zo snel mogelijk verandering in komen.

Het [verbod](#) op het verschepen van plastic afval werd binnen de Milieucommissie van het Europees Parlement [al goedgekeurd](#). Vraag is of het ook in de plenaire stemming overeind blijft. Wij zetten alles op alles om de Europarlementariërs te overtuigen van de noodzaak om een einde te maken aan deze vorm van [waste colonialism](#).

ORGANISATIE

DIRECTIE EN BESTUUR

Het bestuur en de directie bepalen de koers van Recycling Netwerk Benelux op basis van de activiteiten en discussies. De directeur, benoemd door het bestuur, is verantwoordelijk voor de dagelijkse bedrijfsvoering. De uitvoering van beleid is gedelegeerd aan de directeur, hij legt verantwoording af aan het bestuur. Het bestuur heeft de algemene leiding en ziet toe op hoofdlijnen: zij keuren de strategie, de (meer)jarenbegroting, en het jaarverslag goed. De accountant maakt het jaarrapport op met een accountantsverklaring.

Het bestuur bestaat uit vier personen die ieder voor een periode van maximaal zes jaar worden benoemd met de mogelijkheid tot herbenoeming. De bevoegdheden van het bestuur zijn in de statuten vastgelegd. Het bestuur doet zijn werk onbezoldigd.

Recycling Netwerk heeft een meerjarenplan met begroting en een jaarverslag met jaarrapport en jaarbegroting. Het bestuur en de directeur evalueren regelmatig de effectiviteit en efficiëntie van de werkzaamheden.

Het bestuur streeft naar een diverse samenstelling. Profielen voor vacatures in het bestuur worden opgesteld op basis van benodigde inhoudelijke expertise en competenties. Bekendmaking van de samenstelling van het bestuur en functies en nevenfuncties van bestuursleden vindt plaats via de website.

RAAD VAN BESTUUR

- Robbert van Duin: voorzitter
Nevenfuncties in 2022:
  - Oprichter Bureau B&G
  - Bestuurslid bij Episch Centrum
- Michiel de Jong: penningmeester
Nevenfuncties in 2022:
  - Uitvoerend bestuurder bij Episch Centrum
- Emile van Rinsum: secretaris
Nevenfuncties in 2022:
  - Directeur Rotterdams Milieucentrum
  - Initiatiefnemer DakAkker rooftop farm
- Bernard Mercx
Nevenfuncties in 2022:
  - Directeur/eigenaar bij GreenWavePlastics
  - Bestuurslid bij Plastix A/S
  - Honorary President bij Plastics Recyclers Europe
  - Medeoprichter Waste Free Oceans Foundation
- Rob Buurman: directeur

BEDRIJFSVOERING

PERSONEEL

In 2022 zijn er twee vacatures uitgezet en ingevuld. We hebben een campagnemedewerker aangeworven voor het dossier statiegeld en een projectmedewerker voor het dossier herbruikbare verpakkingen. Beide functies zijn nieuw gecreëerd en hebben als focus België. Logischerwijs hebben we voor beide functies een Belgische werknemer aangenomen. De projectmedewerker herbruikbare verpakkingen werkt vooral aan de het Kombak project in Gent en Leuven. De campagne medewerker voor statiegeld blaast nieuw leven in de acties die moeten leiden tot een goed werkend statiegeldsysteem in België.

Het team bestaat eind 2022 uit 11 medewerkers van totaal 9,4 FTE. De organisatie is netto gegroeid met twee nieuwe werknemers, er is gedurende het jaar niemand gestopt of uitgevallen. Het huidige team aan vaste medewerkers is en blijft klein van omvang. Op projectbasis worden zelfstandigen ingehuurd zodra de financiële situatie dat toelaat.

DUURZAAMHEID

Sinds 2017 werkt Recycling Netwerk vanuit een duurzaam gerenoveerde treinloods in Utrecht UCo, samen met tientallen andere organisaties, op ongeveer 15 minuten lopen vanaf Utrecht Centraal. In 2018 is UCo genomineerd voor de Duurzaamheidsprijs als meest ecologische restauratieproject in de provincie Utrecht.

Als team hechten we veel aan duurzaamheid. De teamlunch is altijd vegetarisch of veganistisch en bij de aanschaf van spullen wordt altijd gelet op de duurzaamheid ervan, zoals tweedehands opties. Papierverbruik wordt ontmoedigd en het afval scheiden we in vijf stromen.

Alle medewerkers reizen zowel voor hun woon-werkverkeer als voor zakelijke reizen zo veel mogelijk per fiets en met openbaar vervoer. Indien nodig wordt gebruikgemaakt van een elektrische deelauto.

ORGANISATIEONTWIKKELINGEN

In 2021 is door het bestuur, directie en medewerkers besloten dat we een andere organisatiename nodig hebben. De huidige naam past niet meer bij ons inhoudelijke werk en leidt tot verwarring en zelfs misverstanden in onze communicatie met externe partijen en de media. In 2022 startten we onze zoektocht naar een mogelijke nieuwe naam. We houden brainstormsessies met een professioneel bureau en nemen onze missie, visie, kernwaarden en identiteit onder de loep. Met een Brussels communicatiebureau maken we ook de start voor een nieuwe website.

Ongewenst gedrag en integriteit

Om te zorgen dat medewerkers in een prettige en veilige omgeving kunnen werken, willen we ongewenst gedrag zo veel mogelijk voorkomen. De werkprocessen zijn zo ingericht dat er geen aanleiding en gelegenheid voor fraude en corruptie ontstaat. Dat doen we onder meer door het 'vier-ogen principe', waarbij er altijd een tweede persoon meekijkt bij betalingen of het aangaan van verplichtingen. In 2022 is er ook een gedragscode vastgesteld.

DONATEURS

We zijn erg dankbaar voor onderstaande donateurs en opdrachtgevers die in 2022 ons werk mogelijk hebben gemaakt.

- Adesium Foundation
- Zero Waste Europe
- Break Free From Plastic
- Tomra
- Plastic Solutions Fund
- Metalen Verpakkingen Nederland
- Stichting DOEN
- Gieskes Strijbis
- Flotilla
- Ministerie van Infrastructuur & Waterstaat
- Rijkswaterstaat
- Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV)

FINANCIËEL VERSLAG

STATUTAIRE NAAM, RECHTSVORM, ADRES EN VESTIGINGSPLAATS

Stichting Recycling Netwerk van Eco-Eco is gevestigd aan de Pollenseveenweg 11 te Emst en houdt kantoor in het UCo gebouw in Utrecht. Recycling Netwerk Benelux is opgericht in 2002. De stichting heeft geen winstoogmerk.

ANBI-STATUS

In 2018 heeft Recycling Netwerk Benelux de ANBI-status verkregen.

FINANCIËEL JAAR 2022

FINANCIËEL RESULTAAT

We kunnen terugkijken op een goed jaar. We hebben 2022 dan ook kunnen afsluiten met een positief resultaat van € 46.923. Het gehele resultaat zal worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve ten behoeve van continuïteitsborging. De inzet is om het boekjaar 2023 opnieuw met een positief resultaat af te sluiten.

BATEN EN LASTEN

Recycling Netwerk had in 2022 circa €610.000 aan inkomsten; een stijging met bijna €130.000 ten opzichte van 2021. De inkomsten worden voor eenzelfde gedeelte bepaald door donaties door bedrijven als door gerichte bijdragen aan projecten door fondsen, NGO's en subsidies.

De uitgaven stegen in 2022 met € 112.000 ten opzichte van 2021. Deze stijging was vrijwel volledig het gevolg van een toename van de personele lasten in relatie tot de uitbreiding van het personeelsbestand, die op zijn beurt mogelijk werd door de toegenomen inkomsten.

FINANCIËLE SITUATIE

De financiële situatie van Recycling Netwerk Benelux is goed. De afgelopen jaren slagen wij erin om het boekjaar met een positief financieel resultaat af te sluiten. Hierdoor is er inmiddels een redelijke continuïteitsreserve opgebouwd.

Gedurende het jaar is besloten om voor de werknemers die vanuit België werken ook in België belasting en premies te betalen. Voor 2022 betekent dit dat er een reservering is gemaakt voor afdrachten die nog in België dienen plaats te vinden.

BEHEER VAN RESERVES EN FONDSEN

De inkomsten van Recycling Netwerk Benelux worden besteed aan de doelstellingen zoals beschreven in de statuten van de stichting. Het vermogen van de stichting wordt aangehouden op een Nederlandse bankrekening. Het is beleid van het bestuur het vermogen niet te beleggen, maar aan te houden bij

een Nederlandse bank.

Het beleid van de stichting met betrekking tot de omvang en functie van het vrij besteedbare vermogen is erop gericht om de continuïteit van de organisatie te waarborgen door middel van het opbouwen van een eigen vermogen ter hoogte van minimaal 25% van de uitvoeringskosten. Jaarlijks wordt hiertoe maximaal aan toegevoegd een bedrag dat overeenkomt met het resultaat uit de begroting.

Per 31 december 2022 bedroeg het eigen vermogen van de stichting €208.322. Hiervan is €133.091 gelabeld als 'continuïteitsreserve', dit is 25% van de beheerslasten in 2022, zijnde € 532.365.